

Cymraeg mewn Ymarfer Proffesiynol 1
Welsh in Professional Practice 1
2024-25

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

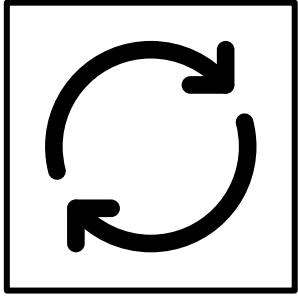
www.athrofa.cymru

BA1 - Darlith 10
Y Presennol / The
Present

mari.powell@uwtsd.ac.uk

Allwedd:

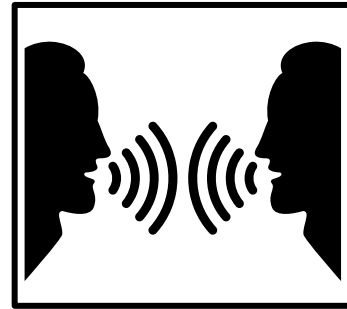
Drilio

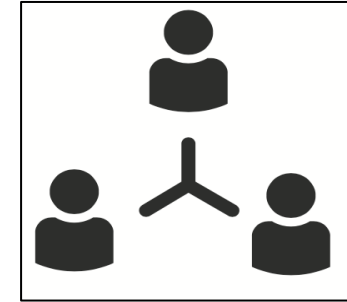
Ymarfer ar
lafar (yn
unigol)

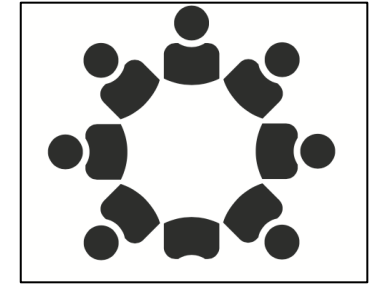
Tasg
wrando

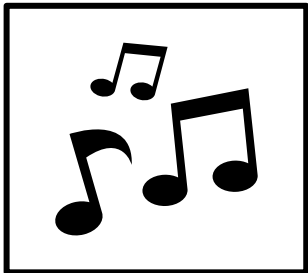
Gwaith pêr

Grŵp o dri

Gwaith
grŵp

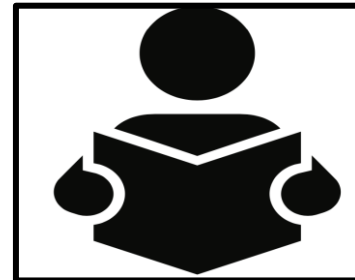
Amser
canu

Gwaith ar
y byrddau
gwyn

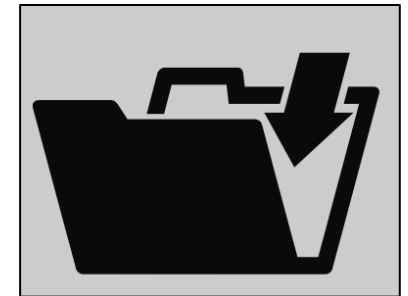
Tasg
ysgrifennu

Tasg
ddarllen

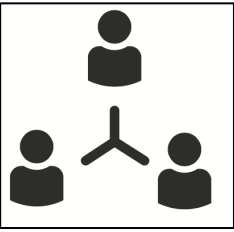

Help llaw

Tystiolaeth
i'r
Portffolio

Mae hi'n amser cofrestru

Good morning, children.

How are you? (plural)

It is registration time.

Are you ready?

Is _____ here today?

How are you _____?

What day is it today? Is it Saturday today?

Is it Sunday today?

Is it _____ today?

Which month is it?

Very good.

What is the date?

Is it raining today?

Excellent!

Cyfarwyddiadau i'r tiwtor:

Rhannwch y myfyrwyr i grwpiau o 3.

Bydd disgwyl i un ohonynt gynnal sesiwn gofrestru drwy gyfieithu'r sgript tra bo'r lleill yn ateb y cwestiynau.

Bydd angen i bawb yn y grwp gael cyfle i ymarfer.

Mae hi'n amser cofrestru

...

Good morning, children.

How are you? (plural)

It is registration time.

Are you ready?

Is _____ here today?

How are you _____?

What day is it today? Is it Saturday today?

Is it Sunday today?

Is it _____ today?

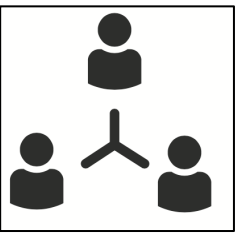
Which month is it?

Very good.

What is the date?

Is it raining today?

Excellent!

Beth ydy'r dyddiad heddiw?

Dydd Sul
Dydd Llun
Dydd Mawrth
Dydd Mercher
Dydd Iau
Dydd Gwener
Dydd Sadwrn

Ionawr
Chwefror
Mawrth
Ebrill
Mai
Mehefin
Gorffennaf
Awst
Medi
Hydref
Tachwedd
Rhagfyr

Dweud y dyddiad				1af y cyntaf	2il yr ail	3ydd y trydydd
4ydd y pedwerydd	5ed y pumed	6ed y chweched	7fed y seithfed	8fed yr wythfed	9fed y nawfed	10fed y degfed
11eg yr unfed ar dd eg	12fed y deuddegfed	13eg y trydydd ar dd eg	14eg y pedwerydd ar dd eg	15fed y pymthegfed	16eg yr unfed ar b ymtheg	17eg yr ail ar b ymtheg
18fed y deunawfed	19eg y pedwerydd ar b ymtheg	20fed yr ugeinfed	21ain yr unfed ar hugain	22ain yr ail ar hugain	23ain y trydydd ar hugain	24ain y pedwerydd ar hugain
25ain y pumed ar hugain	26ain y chweched ar hugain	27ain y seithfed ar hugain	28ain yr wythfed ar hugain	29ain y nawfed ar hugain	30ain y degfed ar hugain	31ain yr unfed ar dd eg ar hugain

Dydd Mercher, Tachwedd yr unfed ar ddeg.

Pryd mae dy ben-blwydd?
When is your birthday?

Mae fy mhen-blwydd ar ...

January 3

March 9

June 16

October 15

September 1

February 26

May 6

December 25

Pryd mae ei phen-blwydd?

When is her birthday?

Mae ei phen-blwydd ar ...

November 14

May 20

July 10

January 12

February 15

March 12

August 17

April 2

Pryd mae ei ben-blwydd?

When is his birthday?

Mae ei ben-blwydd ar ...

May 13

September 1

June 22

October 18

May 19

October 10

November 29

August 7

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Mae'r Amser Presennol yn cael ei ddefnyddio i ddweud beth sy'n digwydd nawr.

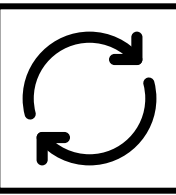
The Present Tense is used to talk about what is happening now.

Rydych chi wedi wedi bod yn defnyddio berfau'r Amser Presennol ers dechrau'r cwrs.

You have been using Present Tense verbs since the beginning of the course.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth am ddefnyddio ystumiau corfforol wrth ddysgu am berson y ferf?

Rydw i

I am / I do

Rwyf ti

You are / You do

Mae e /o

He / It is / He / It does

Mae hi

She / It is / She / It does

Mae Ceri

Ceri is / Ceri does

Mae plant

Children are / Children do

Mae'r plant

The children are / The children do

Rydyn ni

We are / We do

Rydych chi

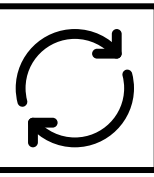
You are / You do (plural / respective)

Maen nhw

They are / They do

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

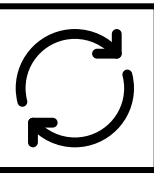
Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth am ddefnyddio ystumiau corfforol wrth ddysgu am berson y ferf?

Dw i	<i>I am / I do</i>
Rwyd ti	<i>You are / You do</i>
Mae e	<i>He / It is / He / It does</i>
Mae hi	<i>She / It is / She / It does</i>
Mae Ceri	<i>Ceri is / Ceri does</i>
Mae plant	<i>Children are / Children do</i>
Mae'r plant	<i>The children are / The children do</i>
'Dyn ni	<i>We are / We do</i>
Dych chi	<i>You are / You do (plural / respective)</i>
Maen nhw	<i>They are / They do</i>

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth am ddefnyddio ystumiau corfforol wrth ddysgu am berson y ferf?

Dw i

I am / I do

Rwy't ti

You are / You do

Mae o

He / It is / He / It does

Mae hi

She / It is / She / It does

Mae Ceri

Ceri is / Ceri does

Mae plant

Children are / Children do

Mae'r plant

The children are / The children do

Dan ni

We are / We do

Dach chi

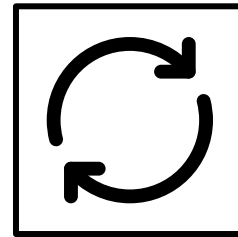
You are / You do (plural / respective)

Maen nhw

They are / They do

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Rydw i'n bwyta.

Rydw i'n bwyta cacen siocled.

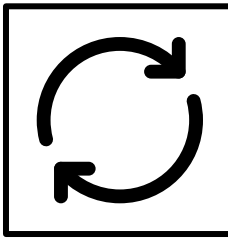
Rydw i'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de.

Rydw i'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi.

Rydw i'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Rydw i'n bwyta.

Rydw i'n bwyta cacen siocled.

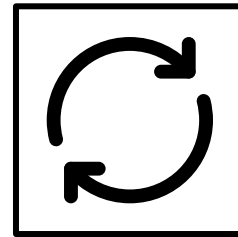
Rydw i'n bwyta cacen siocled efo paned o de.

Rydw i'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi.

Rydw i'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Dw i'n bwyta.

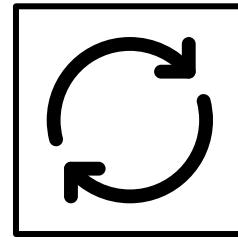
Dw i'n bwyta cacen siocled.

Dw i'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de.

Dw i'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi.

Dw i'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Dw i'n bwyta.

Dw i'n bwyta cacen siocled.

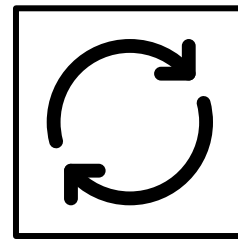
Dw i'n bwyta cacen siocled efo paned o de.

Dw i'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi.

Dw i'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Rydyn ni'n bwyta.

Rydyn ni'n bwyta cacen siocled.

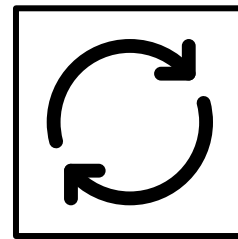
Rydyn ni'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de.

Rydyn ni'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi.

Rydyn ni'n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Rydyn ni'n bwyta.

Rydyn ni'n bwyta cacen siocled.

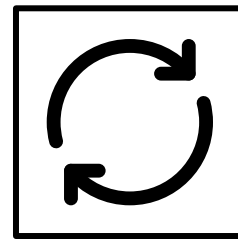
Rydyn ni'n bwyta cacen siocled efo paned o de.

Rydyn ni'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi.

Rydyn ni'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

‘Dyn ni’n bwyta.

‘Dyn ni’n bwyta cacen siocled.

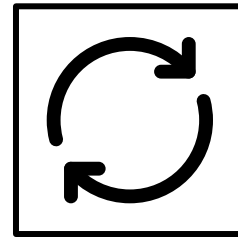
‘Dyn ni’n bwyta cacen siocled gyda phaned o de.

‘Dyn ni’n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi.

‘Dyn ni’n bwyta cacen siocled gyda phaned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Dan ni'n bwyta.

Dan ni'n bwyta cacen siocled.

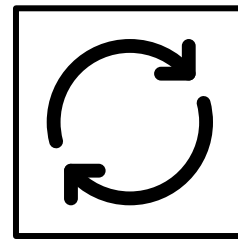
Dan ni'n bwyta cacen siocled efo paned o de.

Dan ni'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi.

Dan ni'n bwyta cacen siocled efo paned o de yn y caffi yn y dref.

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Mae Siân yn nofio.

Mae hi'n nofio.

Mae Karl yn nofio.

Mae e'n nofio.

Maen nhw'n nofio.

They like

Mae + hi + yn + nofio = Mae hi'n nofio

Mae + e + yn + nofio + Mae e'n nofio

Rydyn ni'n defnyddio '**n** ar ôl llafariad.

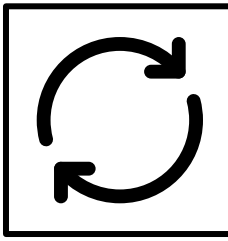
*We use '**n** after a vowel.*

Rydyn ni'n defnyddio **yn** ar ôl cytsain.

*We use **yn** after a consonant.*

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Mae Siân yn nofio.
Mae hi'n nofio.

Mae Karl yn nofio.
Mae o'n nofio.

Maen nhw'n nofio.
They like

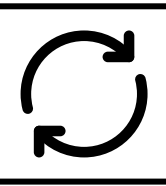
Mae + hi + yn + nofio = Mae hi'n nofio
Mae + o + yn + nofio = Mae o'n nofio

Rydyn ni'n defnyddio '**n** ar ôl llafariad.
*We use '**n** after a vowel.*

Rydyn ni'n defnyddio **yn** ar ôl cytsain.
*We use **yn** after a consonant.*

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Rwyf ti'n gweithio'n **g**aled, Bryn.

Rydych chi'n gweithio'n **g**aled, **f**echgyn.

Rydych chi'n gweithio'n **g**aled, Mrs Ifans.

Mae **ti** yn cael ei ddefnyddio wrth siarad gydag un person.

***Ti** is used when speaking to one person.*

Mae **chi** yn cael ei ddefnyddio wrth siarad gyda mwy nag un person neu wrth ddangos parch, e.e. wrth siarad gyda phrifathro.

***Chi** is used when speaking to more than one person or when showing respect, e.g. when speaking to the headteacher.*

Cysylltwch :

Rydw

Rwyt

Mae

Mae

Mae'r

Rydych

Rydyn

Maen

nhw

e / o

ti

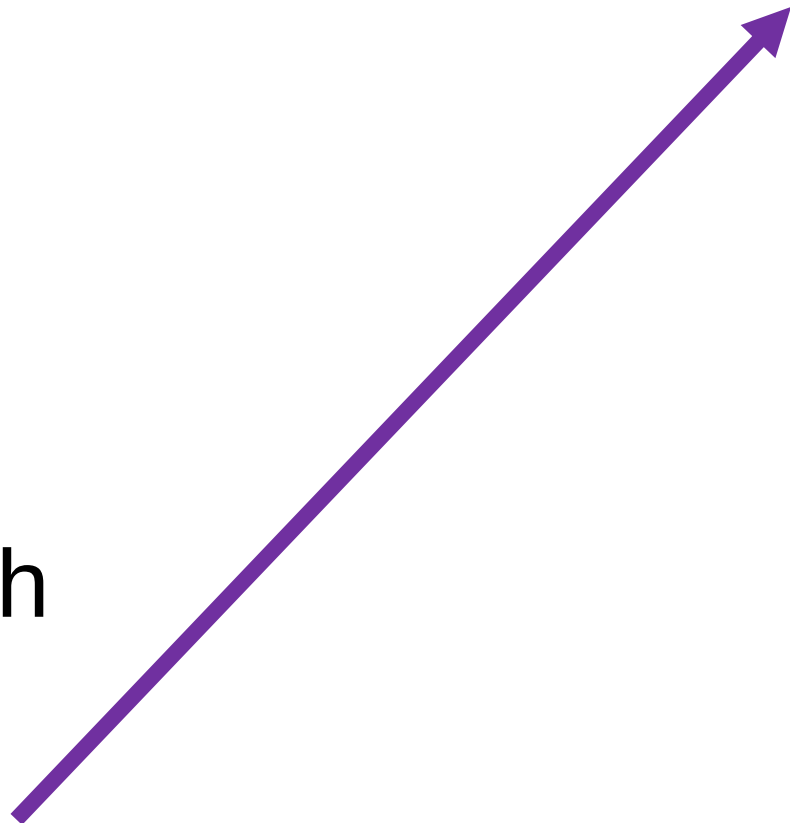
chi

plant

ni

i

hi

Cyfieithwch y brawddegau canlynol:

You are eating.

I am swimming.

I am watching television.

He is reading.

He likes (*hoffi*) reading.

Catrin is drinking coffee.

They are wet.

It is raining.

Cyfieithwch y brawddegau canlynol:

You are eating.

Rwyt ti'n bwyta.

I am swimming.

Rydw i'n nofio.

I am watching television.

Rydw i'n gwylio teledu.

He is reading.

Mae e'n darllen.

He likes reading.

Mae e'n hoffi darllen.

Catrin is drinking coffee.

Mae Catrin yn hoffi yfed coffi.

They are wet.

Maen nhw'n wlyb.

It is raining.

Mae hi'n bwrw glaw.

Cyfieithwch y brawddegau canlynol:

You are eating.

Rwyt ti'n bwyta.

I am swimming.

Rydw i'n nofio.

I am watching television.

Rydw i'n gwylio teledu.

He is reading.

Mae o'n darllen.

He likes reading.

Mae o'n hoffi darllen.

Catrin is drinking coffee.

Mae Catrin yn hoffi yfed coffi.

They are wet.

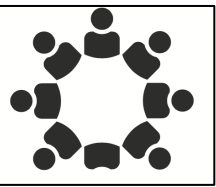
Maen nhw'n wlyb.

It is raining.

Mae hi'n bwrw glaw.

Cyfle i ymarfer

Cyfarwyddiadau i'r tiwtor:

Bydd angen un dis poced arnoch.

Bydd angen cardiau berfenwau arnoch (sleidiau nesaf).

Yn y dis, rhwch gardiau person y ferf, h.y. Fi, ti, fe/hi, chi, ni, nhw.

Gofynnwch i'r myfyriwr daflu'r dis.

Gofynnwch i'r myfyriwr ddewis cerdyn berfenw.

Bydd gofyn i'r myfyriwr adeiladu'r frawddeg gan ddefnydio'r amser presennol, e.e.

fe + nofio = Mae e'n nofio.

Yr Amser Presennol

fi

ti

fe / hi

ni

chi

nhw

Yr Amser Presennol

fi

ti

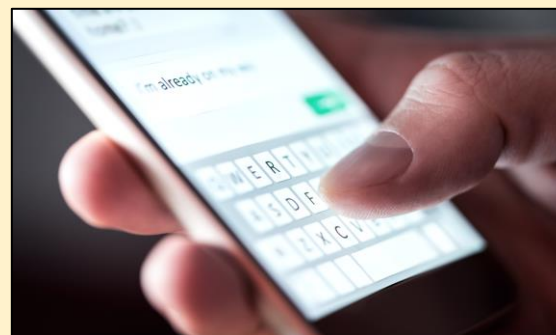
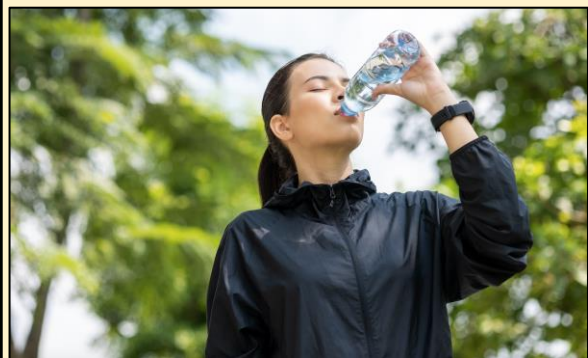
fo / hi

ni

chi

nhw

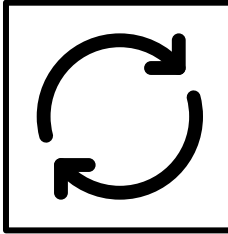

Yr Amser Presennol Negyddol / *The Present Tense (negative)*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth am ddefnyddio ystumiau corfforol wrth ddysgu am berson y ferf?

Dydw i ddim

I am not / I don't

Dwyt ti ddim

You are not / You don't

Dydy e / o ddim

He / It isn't / He / It doesn't

Dydy hi ddim

She / It isn't / She / It doesn't

Dydy Ceri ddim

Ceri isn't / Ceri doesn't

Dydy plant ddim

Children aren't / Children don't

Dydy'r plant ddim

The children aren't / The children don't

Dydyn ni ddim

We aren't / We don't

Dydych chi ddim

You aren't / You don't (plural / respective)

Dydyn nhw ddim

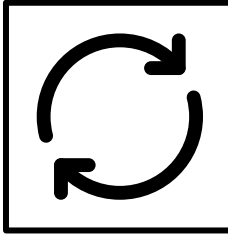
They aren't / They don't

Yr Amser Presennol Negyddol / *The Present Tense (negative)*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth am ddefnyddio ystumiau corfforol wrth ddysgu am berson y ferf?

Dw i ddim

I am not / I don't

Dwyt ti ddim

You are not / You don't

Dydy e /o ddim

He / It isn't / He / It doesn't

Dydy hi ddim

She / It isn't / She / It doesn't

Dydy Ceri ddim

Ceri isn't / Ceri doesn't

Dydy plant ddim

Children aren't / Children don't

Dydy'r plant ddim

The children aren't / The children don't

'Dyn ni ddim

We aren't / We don't

Dych chi ddim

You aren't / You don't (plural / respective)

'Dyn nhw ddim

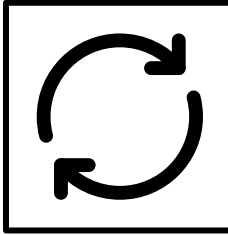
They aren't / They don't

Yr Amser Presennol Negyddol / *The Present Tense (negative)*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth am ddefnyddio ystumiau corfforol wrth ddysgu am berson y ferf?

Dw i ddim

I am not / I don't

Dwyt ti ddim

You are not / You don't

Dydy o ddim

He / It isn't / He / It doesn't

Dydy hi ddim

She / It isn't / She / It doesn't

Dydy Ceri ddim

Ceri isn't / Ceri doesn't

Dydy plant ddim

Children aren't / Children don't

Dydy'r plant ddim

The children aren't / The children don't

Dan ni ddim

We aren't / We don't

Dach chi ddim

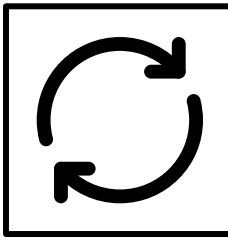
You aren't / You don't (plural / respective)

Dydyn nhw ddim

They aren't / They don't

Yr Amser Presennol / *The Present Tense*

Dw i ddim yn nofio.

Dw i ddim yn nofio yn y môr.

Dw i ddim yn nofio yn y môr achos mae'n oer.

Dwyt ti ddim yn darllen.

Dwyt ti ddim yn darllen nofel.

Dwyt ti ddim yn darllen nofel cyn cysgu.

Cwblhewch y brawddegau

Complete the sentences:

_____ i _____ yn hoffi llysiau.

_____ ti _____ yn mynd i'r ysgol.

_____ ni _____ yn nofio.

_____ i _____ eisiau te.

_____ nhw _____ yn **d**awel.

_____ hi _____ yn mwynhau dawnsio.

_____ 'r plant _____ yn eistedd.

_____ Marian _____ yn gwrando.

_____ e / o _____ yn chwarae rygbi yn yr ysgol.

Trowch y brawddegau o'r cadarnhaol i'r negyddol

Change the following sentences to their negative forms:

Rydw i'n hoffi coginio.

Mae e'n / o'n chwarae pêl-droed.

Maen nhw'n hoffi darllen.

Mae'r plant yn siarad.

Rwy't ti'n bwyta yn y dosbarth.

Rydyn ni'n mwynhau rhedeg.

Mae Carys yn hoffi canu.

Rydw i'n cerdded i'r ysgol.

Trowch y brawddegau o'r cadarnhaol i'r negyddol

Change the following sentences to their negative forms:

Rydw i'n hoffi coginio.

Dydw i ddim yn hoffi coginio.

Mae e'n chwarae pêl-droed.

Dydy e/o ddim yn chwarae pêl-droed.

Maen nhw'n hoffi darllen.

Dydyn nhw ddim yn hoffi darllen.

Mae'r plant yn siarad.

Atebion

Dydy'r plant ddim yn siarad.

Rwy'ti'n bwyta yn y dosbarth.

Dwyt ti ddim yn bwyta yn y dosbarth.

Rydyn ni'n mwynhau rhedeg.

Dydyn ni ddim yn mwynhau rhedeg.

Mae Carys yn hoffi canu.

Dydy Carys ddim yn hoffi canu.

Rydw i'n cerdded i'r ysgol.

Dydw i ddim yn cerdded i'r ysgol.

Cyfle i ymarfer

Cyfarwyddiadau i'r tiwtor:

Bydd angen dau ddis poced arnoch.

Bydd angen cardiau berfenwau arnoch (sleidiau nesaf).

Yn y dis cyntaf, rhowch y cardiau person y ferf, h.y. fi, ti, fe/fo/hi, chi, ni, nhw.

Yn yr ail ddis, rhowch y cardiau bodiau i fyny a bodiau i lawr.

Gofynnwch i'r myfyriwr daflu'r ddau ddis.

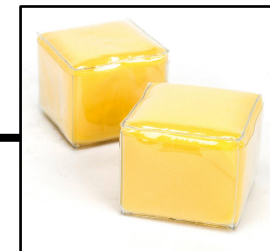
Gofynnwch i'r myfyriwr ddewis cerdyn berfenw (sleidiau 25-27).

Bydd gofyn i'r myfyriwr adeiladu'r frawddeg gan ddefnyddio'r amser presennol, e.e.

fe + bawd i lawr + darllen = Dydy e ddim yn darllen.

Yr Amser Presennol

fi

ti

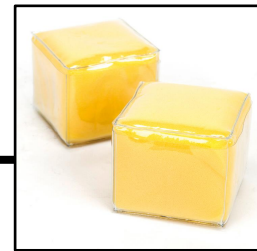
fe / hi

ni

chi

nhw

Yr Amser Presennol

fi

ti

fo / hi

ni

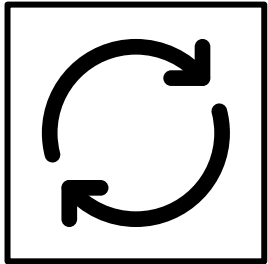
chi

nhw

Munud i feddwl ... / Time to think ...

Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?
Which language acquisition techniques were used in this lecture?

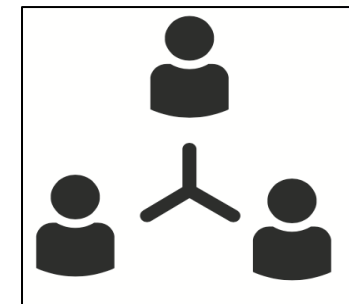
Drilio

Gwaith ar
y byrddau
gwyn

Tasg
ysgrifennu

Grŵp o dri

Da iawn chi!

Daliwch ati!